

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Suomessa Euroopan yhteisön (EY) lainsäädännön mukainen maitoa ja maitotuotteita koskeva kiintiöjärjestelmä. Ehdotettu laki Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta sisältää säännökset muun muassa toimivaltaisesta viranomaisesta, tilakohtaisten maidon viitemäärien vahvistamisesta, lisämaksun laiminlyönnistä sekä muutoksenhausta.

Esityksen mukaan tilakohtainen viitemäärä määräytyisi pääsääntöisesti tuottajalle maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain nojalla vahvistetun tuotantokiintiön perusteella. Sanottu laki on kumottu 31 päivänä joulukuuta 1994 voimaan tulleella lailla eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoami-

sesta. Lain siirtymäsäännöksen mukaan sanotun lain mukaisia kiintiöitä sekä niiden määräytymistä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin 31 päivään maaliskuuta 1995 saakka.

Viitemäärän ohella tilalta toimitettavalle maidolle vahvistettaisiin perusrasvaprosentti vuonna 1994 meijeriin toimitetun maidon keskimääräisen rasvapitoisuuden mukaisesti.

Lain täytäntöönpanoviranomaisina toimisivat maa- ja metsätalousministeriö sekä maaseutuelinkeinopiirit. Maa- ja metsätalousministeriö asettaisi lisäksi neuvottelukunnan seuraamaan EY:n kiintiöjärjestelmän toimivuutta Suomessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Maidon tuotanto- ja markkinatilanne

Maidontuotantoa on vuosina 1985—1994 Suomessa ohjattu maidon kaksihintajärjestelmään liittyvillä maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta ja maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetuilla laeilla (569 ja 570/84). Tuottajan kiintiön ylittävän meijerimaitomäärän osalta meijeri oli velvollinen suorittamaan kiintiömaksua, jonka se vähensi tuottajalle maksettavasta tilityshinnasta. Kiintiökausi oli syyskuun alusta elokuun loppuun. Kyseiset lait on kumottu 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien lailla eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta (1099/94). Koska EY:n

kiintiökausi alkaa 1 päivänä huhtikuuta 1995, aikaisemman kiintiölainsäädännön mukaisesti vahvistettuja kiintiöitä sekä niiden määräytymistä koskevia säännöksiä sovelletaan mainitun lain siirtymäsäännöksen nojalla 31 päivään maaliskuuta 1995 saakka. Sanotulla lailla on kumottu tai muutettu suurin osa Suomen aikaisemmasta maatalouslainsäädännöstä. Sen sijaan on tullut EY:n lainsäädäntö, jonka edellyttämien yleensä teknisluonteisten täytäntöönpanomääräysten sekä rangaistus- ja valvontasäännösten antamiseksi on Suomessa saatettu voimaan laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (1100/94). Eduskunta on vastauksessaan hallituksen esitykseen laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta (HE 145/1994

vp.) edellyttänyt, että maidontuotantoa koskevien kiintiöiden määräytymisen perusteista ja muista elinkeinonharjoittajien tuotanto-oikeuksiin olennaisesti vaikuttavista seikoista säädetään jäsenyystilanteessa lain tasolla. Vastaava lausuma sisältyy Eduskunnan vastauksen hallituksen esitykseen laiksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (HE 149/1994 vp.).

Kaksihintajärjestelmän voimassaoloaikana maidonlähettäjien lukumäärä putosi 65 752 tuottajasta 33 000 tuottajaan eli 49 prosenttia. Meijerimaidon määrä aleni samana ajanjaksona noin 500 miljoonaa litraa eli 18 prosenttia. Tällä hetkellä maidon omavaraisuusaste maitomäärän perusteella on 109 prosenttia.

Kaksihintajärjestelmän täytäntöönpanoa seurasi valtioneuvoston asettama neuvottelukunta, joka muun muassa antoi tarvittaessa lausuntoja täytäntöönpanoa koskevista soveltamisohjeista sekä teki tarvittaessa ehdotuksia sanotun järjestelmän kehittämisestä.

1.2. EY:n yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpano

EY on säännellyt yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvat asiat varsin kattavasti. Kansallisen sääntelyn varaan on jäänyt lähinnä EY:n säännösten teknisluonteinen täytäntöönpano ja rangaistusseuraamuksista määrääminen. Vuoden 1995 alusta Suomessa voimaan saatettu laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta on yleislaki ja sitä sovelletaan myös EY:n maitokiintiöjärjestelmän täytäntöönpanoon, jollei nyt ehdotulla lailla muuta säädetä.

Sanotun yleislain mukaan EY:n maatalouspolitiikan yleinen täytäntöönpano kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle, joka on myös yhteisölainsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena. Ministeriö voi kuitenkin jonkin asian tai asiaryhmän osalta siirtää toimivaltansa kuuluvia tehtäviä määräämälleen hallinnonalansa viranomaiselle. Tarvittaessa on tehtäviä mahdollista siirtää myös muun hallinnonalan viranomaiselle, jolloin asiasta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön sekä asianomaisen ministeriön välillä. Maa- ja metsätalousministeriölle kuuluu myös valvonnan järjestäminen. Valvonnassa voidaan käyttää apuna muun muassa maa- ja metsätalousministeriön alaisia virastoja ja laitoksia, maaseu-

tuelinkeinopiirejä, kuntien maatalousviranomaisia sekä maatalous- ja puutarha-alan yhteenliittymiä. EY:n lainsäädännön edellyttämän raportoinnin järjestämiseksi lakiin on otettu säännökset viranomaisen tietojensaanti-oikeudesta ja vastaavasti tietojenantovelvollisuudesta. Laki sisältää lisäksi rangaistusseuraamukset yhteisen maatalouspolitiikan tai kyseisen lain ja sen nojalla annettujen määräysten rikkomisesta.

1.3. EY:n lainsäädäntö

1.3.1. Yhteisölainsäädännön oikeudellinen luonne

EY:lle on annettu yksinomainen toimivalta maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, jotka on säännelty yhteisötasolla. Yhteistä maatalouspolitiikkaa säännellään pääasiassa asetuksilla, mutta myös direktiiveillä ja päätöksillä. Asetukset ja päätökset ovat sellaisenaan Suomea sitovia ja ilman erillistä voimaannpanoa välittömästi sovellettavia. Osa asetuksista sisältää kuitenkin säännöksiä, joissa edellytetään myös kansallista sääntelyä, esimerkiksi toimivaltaisia kansallisia viranomaisia, rangaistus- ja muita seuraamuksia sekä täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä tai määräyksiä. Asetuksissa on myös voitu jättää osa sääntelystä kansallisesti päätettäväksi. Kansallisella lainsäädännöllä on lisäksi mahdollista antaa täydentäviä säännöksiä silloin, kun EY:n säännökset sisältävät ainoastaan sääntelyn kohteena olevaa asiaa koskevat vähimmäisvaatimukset.

1.3.2. Maidon markkinajärjestelmä

EY:ssä maidon tuotantoa ja markkinointia säännellään neuvoston asetuksella (ETY) N:o 804/68 maito- ja maitotuotteen yhteisestä markkinajärjestelystä muutoksineen. Asetuksen perusteella on annettu lukuisia tarkempia määräyksiä järjestelmän soveltamisesta. Järjestelmä perustuu kiinteään, EY:n neuvoston vuosittain 3,7 prosenttia rasvaa sisältävälle meijeriin toimitetulle maidolle vahvistamaan tavoitehintaan yhteisön alueella. Tavoitehinnan lisäksi määrätään interventiohinnat voille, rasvattomalle

maitojauheelle ja Grana padano sekä Parmigiano-Reggiano -juustoille. Tietyille perustuotteille määritellään lisäksi kynnys hinnat tuontimaksun määrittämistä varten.

1.4. EY:n maitokiintiöjärjestelmä

1.4.1. Maidon kiintiöjärjestelmä

EY:ssä lehmänmaidon tuotantoa on säännelty vuodesta 1984 tuotantokiintiöillä. Vuonna 1992 sovittiin kiintiöjärjestelmän jatkamisesta vuosituhannen loppuun saakka. Voimassa oleva maitokiintiöjärjestelmä perustuu maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3950/92 sekä sen täytäntöönpanosta annettuun komission asetukseen maito- ja maitotuotealan lisämaksun soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä (ETY) N:o 536/93. Kullekin jäsenvaltiolle on neuvoston asetuksessa vahvistettu kokonaiskiintiö, jota tilakohtaiset viitemäärät eivät saa ylittää toimitusten eikä suoramyynnin osalta. Jäsenvaltioissa kullekin maidontuottajalle määritellään meijerimaidon viitemäärä ja viitemäärä suoramyymtimaidolle taikka vain jompikumpi. Viitemäärien suhdetta voidaan muuttaa maidontuottajan pyynnöstä, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että toisen viitemäärän muodostaminen tai lisääminen laskee vastaavasti toista viitemäärää. Viitemäärien suhteen muutos ei myöskään saa johtaa tilanteeseen, jossa jäsenvaltion maakiintiö meijerimaidolle tai suoramyymtikiintiö ylittyy.

1.4.2. Tuottajan viitemäärä

Kullekin tuottajalle on yhteisössä määritelty maidon perusrasvaprosentti 31 maaliskuuta 1993 vallinneen tilanteen mukaan. Jos maidontuottajan tuottaman maidon rasvaprosentti nousee tai laskee, muuttuu viitemäärä vastaavasti. Yhden rasvagramman kymmenyksen muutos muuttaa viitemäärää 0,18 prosenttia.

Suoramyyntien osalta viitemäärän laskennassa käytetään maitoekvivalentteja, jolloin 1 kilo kermää vastaa maitomäärää, joka saadaan kun kerman rasvaprosentilla kerrotaan luku 26,3 ja tulo jaetaan sadalla, samoin 1 kilo voita vastaa 22,5 kiloa maitoa. Juustojen ja muiden tuotteiden osalta voidaan perusteena käyttää joko

tuotteiden kuiva-aine- ja rasvapitoisuuksia tai kiinteää määritelmää, joka perustuu lehmämäärään ja keskituotoksiin.

Jokaisen maitovuoden lopussa eli 31 päivänä maaliskuuta maidon ostajat tekevät selvityksen, josta käy ilmi kunkin maidontuottajan viitemäärä perusrasvaprosentteineen sekä maidon markkinointivuonna tuotetut maitomäärät rasvaprosentteineen. Ostajien tulee toimittaa ennen kunkin vuoden toukokuun 15 päivää jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle yhteenvedo edellä mainituista selvityksistä.

1.4.3. Maakiintiö

Maakiintiön ylityksestä jäsenvaltio joutuu maksamaan lisämaksua komissiolle. Lisämaksun suuruus on 115 prosenttia maidon tavoitehinnasta. Jos lisämaksua joudutaan maksamaan, jäsenvaltio voi itse päättää siitä, tasaanko tuottajien ja ostajien viitemäärien ylityksiä/alituksia vai ei. Jos ylitysmaksuja on kertynyt jäsenvaltion viranomaiselle enemmän kuin lisämaksun maksamisesta aiheutuu menoja, voidaan kertyneet ylimääräiset varat käyttää eräiden etusijalle asetettujen ryhmien hyväksi sekä tuotantorakennetta parantaviin toimenpiteisiin.

1.4.4. Viitemäärien siirtyminen

Jäsenvaltioilla on oikeus sallia viitemäärien vuokraaminen maidontuottajien välillä. Jäsenvaltiot voivat asettaa ehtoja viitemäärien vuokraamiselle sen osalta, minkä tuottajaryhmien tai ostajaryhmien sisällä vuokraukset tapahtuvat. Samoin vuokraukset voidaan rajoittaa yhden ostajan tuottajien kesken tai tietyillä alueilla tapahtuviksi. Jos tila siirtyy myynnin, vuokrauksen tai perimisen kautta tai muulla vastaavalla saannolla, tilaan liittyvät viitemäärät rasvaprosentteineen siirtyvät tilan mukana siten kuin jäsenvaltiossa tarkemmin säädetään. Se osa viitemäärästä, joka ei siirry tilan mukana, siirtyy valtakunnalliseen varantoon.

Kullakin jäsenvaltiolla tulee olla valtakunnallinen varanto, josta voidaan myöntää viitemääriä tuottajille. Valtakunnalliseen varantoon voi kerääntyä viitemääriä usealla tavalla. Jäsenvaltioilla on muun muassa oikeus vähentää tasapuolisesti kaikkien maidontuottajien viitemääriä ja siirtää vähennetyt viitemäärät valta-

kunnalliseen varantoon. Jos maidontuottaja ei markkinoi maitoa tai maitotuotteita 12 kuukauden ajanjaksona, tuottajan viitemäärä siirtyy varantoon. Jos tuottaja palaa tuotantoon tietyn, jäsenvaltion määrittelemän ajan kuluessa, hänelle myönnetään uudestaan viitemäärä sen mukaisesti kuin hänen alkuperäisenkin viitemääränsä määriteltiin.

Maidontuotannon rakenteen kehittämiseksi jäsenvaltiot voivat soveltaa tietyin edellytyksin erityisiä ohjelmia, joita ovat luopumiskorvaukset, viitemäärien luovutus tuottajien kesken sekä viitemäärien siirto ilman tilan hallinnan siirtoa.

1.5. Neuvottelutulos

Suomen meijerimaitokiintiöksi sovittiin liittymissopimuksessa 2 342 000 tonnia vuoden 1992 meijerimaitomäärän mukaisesti rasvapitoisuuden ollessa 4,34 prosenttia ja tilojen suoramyyntikiintiöksi 10 000 tonnia. Suomalaisen niin sanottujen "SLOM" -tuottajien huomioon ottamiseksi Suomen tuottajille yhteisön lainsäädännön mukaisesti myönnettävää meijerimaitokiintiön kokonaismäärää voidaan korottaa enintään 200 000 tonnilla. Tätä varusta ei saa siirtää, ja se on käytettävä yksinomaan sellaisten tuottajien hyväksi, joiden oikeuteen aloittaa tuotanto uudelleen liittyminen vaikuttaa haitallisesti. Komission maitoasioista vastaavien virkamiesten ilmoituksen mukaan komissio valmistelee uusia jäsenmaita koskevaa neuvoston asetusta, jossa säännellään muun muassa SLOM -tuottajien asemaa. Neuvoston asetus on tarkoitus antaa tammi-helmikuun vaihteessa.

Suomessa tilakohtaisten tuotantokiintiöiden määrä oli vuoden 1994 elokuun lopussa 2 443 000 tonnia eli 101 000 tonnia suurempi kuin maakiintiö. Ennakkoarvion mukaan vuoden 1994 maitomäärä on 2 384 000 tonnia ja keskirasvapitoisuus 4,36 prosenttia, joka vastaa 2 334 000 tonnina maakiintiötä eli ylitys olisi siten 50 000 tonnia.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on panna täytäntöön Suomessa EY:n lainsäädännön mukainen kiintiöjärjestelmä sekä täydentää järjestelmää koskevaa EY:n lainsäädäntöä muun muassa viitemäärien vahvistamisen osalta.

Esityksen mukaan maaseutuelinkeinopiiri vahvistaisi jokaiselle tuottajalle, joka tuottaa tai ryhtyy tuottamaan maitoa, tilakohtaisen meijerimaito ja suoramyyntikiintiön taikka jommankumman kiintiön sekä perusrasvaprosentin.

EY:n lainsäädännön mukaan samankaltaisten tilakohtaisten viitemäärien yhteismäärä ei saa ylittää jäsenvaltiolle vahvistetun maakiintiön määrää. Jos voimassa olevat kiintiöt vahvistetaan EY:n lainsäädännön mukaisiksi viitemääriksi, joudutaan niiden määrää alentamaan edellä kohdassa 1.5. esitetyn mukaisesti noin 4,5 prosentilla. Tästä syystä Eduskunta on päättänyt vuoden talousarviossa, että maatalouden kehittämisrahaston varoista voidaan käyttää 75 miljoonaa markkaa kiintiöiden vähentämisestä maksettaviin korvauksiin. Korvaukset maksetaan sopimusten perusteella, joiden ehdot valtioneuvosto tarkemmin päättää. Kiintiökauppojen yhteydessä on myös tarkoitus leikata osa tuottajalle siirrettävästä viitemäärästä. Jos näillä toimenpiteillä voidaan lakkauttaa voimassa olevia tuotantokiintiöitä määrää, joka vastaa maakiintiön ylittävien kiintiöiden määrää, tuottajille vahvistetaan viitemäärät, jotka vastaavat heidän voimassa olevia kiintiöitään.

3. Esityksen vaikutukset

EY:n kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta aiheutuu valtiolle kustannuksia kiintiörekisterin perustamisesta noin miljoona markkaa sekä sen käyttökustannuksia vuosittain 0,3 miljoonaa markkaa. Mikäli Suomen maakiintiö ylittyy joutuu valtio maksamaan komissiolle lisämaksua, jonka suuruus on 115 prosenttia maidon tavoitehinnasta. Maksu peritään niiltä tuottajilta, jotka ovat ylittäneet viitemääränsä. Maksun suuruus määrätään kiintiöjakson lopun ecu:n kurssin ja maidon tavoitehinnan perusteella. Nykyisellä ecu:n kurssilla ja maidon tavoitehinnalla maksu olisi noin 2,10 markkaa kilolta. Kiintiöjärjestelmän käyttöön ottamisella ei ole huomattavia hallinnollisia tai organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on kuultu maidon kaksihintajärjestelmän neuvottelukuntaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1. luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* EY:n yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat asetukset ja niiden nojalla annetut päätökset ovat sellaisenaan jäsenvaltioita sitovia. Ehdotetun lain tarkoituksena on panna täytäntöön maidontuotantoa sääntelevä kiintiöjärjestelmä sekä täydentää sanottua lainsäädäntöä. Yhteisölainsäädäntöä koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti lakia noudatettaisiin sikäli kuin asiasta ei ole sitovasti säädetty asiaa koskevassa EY:n lainsäädännössä.

2 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Rooman sopimuksen 5 artiklan mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia toteuttamaan kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. EY:n yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvat asetukset tulevat lähes poikkeuksetta voimaan ja jäsenvaltioita sitovina sovellettaviksi heti, kun ne on julkaistu EY:n virallisessa lahdessa. Lain täytäntöönpanosta huolehtisivat maa- ja metsätalousministerio, joka muun muassa hallinnoisi valtakunnallista varantoa, sekä maaseutuelinkeinopiirit, jotka huolehtisivat viitemäärien vahvistamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö voisi jonkin tehtävän tai tehtäväryhmän osalta siirtää toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä maaseutuelinkeinopiireille. Ahvenanmaalla suorittaisi maaseutuelinkeinopiirille kuuluvat tehtävät maakunnan lääninhallitus.

3 §. *Rekisterit.* Jokaisen jäsenvaltion alueella toimivan ostajan on oltava tämän jäsenvaltion hyväksymä. Ostajalla tarkoitetaan yritystä tai ryhmittymää, joka ostaa maitoa ja maitotuotteita tuottajalta käsitelläkseen ja jalostaakseen niitä tai luovuttaakseen ne yhdelle tai useammalle maitoa tai maitotuotteita käsittelevälle tai jalostavalle yritykselle. Ostajaksi katsotaan myös samalla maantieteellisellä alueella sijaitseva ostajaryhmittymä, joka tekee jäsentensä lukuun lisämaksun kannalta tarpeellisia hallinnollisia ja kirjanpidollisia toimia. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyisi ostajat sekä pitäisi rekisteriä ostajista, tuottajista, vahvistetuista viitemääristä, rasvaprosenteista sekä suoritettavista maksuista. Rekisterit mahdollistavat viitemäärien ylitysten ja alitusten mahdol-

lisimman täydellisen seuraamisen ja tasaamisen sekä tuotannon ohjaamisen siten, että maakiintiö ei ylity. Ministeriö voisi antaa nämä tehtävät tai osan niistä yhteisölle, joka sitoutuu noudattamaan ministeriön ohjeita ja määräyksiä.

2 luku. Viitemäärän vahvistaminen

4 §. *Viitemäärä meijerimaidolle.* Maaseutuelinkeinopiiri vahvistaa tuottajan hakemuksesta tai rekisteröidyn ostajan ilmoituksen perusteella tilakohtaisen viitemäärän meijerimaidon tuottajalle, joka tuottaa tai ryhtyy tuottamaan maitoa. Viitemäärä on se litramäärä maitoa, joka tuottajalla on oikeus asianomaisen vuoden 1 päivänä huhtikuuta alkavan 12 kuukauden pituisen jakson aikana toimittaa ostajalle ilman lisämaksua. Viitemäärä on tilaja tuottajakohtainen. Tilalla tarkoitetaan yksittäisen tuottajan hoitamien tuotantoyksiköiden kokonaisuutta.

5 §. *Viitemäärän peruste.* Perusteena 1 päivänä huhtikuuta 1995 alkavalla jaksolla tilalla käytettävissä olevaa meijerimaidon viitemäärää määrittäessä on tilalla 31 päivänä maaliskuuta 1995 voimassa oleva maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain nojalla vahvistettu tuotantokiintiö. Perusrasvaprosentiksi vahvistetaan tilalta vuonna 1994 meijeriin toimitetun maidon rasvapitoisuuden keskiarvo. Viitemäärä vahvistetaan litroina.

6 §. *Suoramyynnin viitemäärä.* Maaseutuelinkeinopiiri vahvistaa hakemuksesta tilakohtaisen viitemäärän tuottajalle, joka myy maitoa tai maitotuotteita suoraan kulutukseen. Viitemäärää vahvistettaessa otetaan perustaksi tilalta kahden edellisen kalenterivuoden aikana kulutukseen toimitetuista maitomääristä suurempi. Maa- ja metsätalousministeriö määrittää vastaavuudet tilalta lähteville juustolle ja muille maitotuotteille kermaa ja voita lukuunottamatta sekä antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista sekä hakemismenettelystä. Komissio on määritellyt vastaavuudet kermalle ja voille. Juustojen ja kaikkien muiden maitotuotteiden osalta jäsenvaltiot voivat joko määrittää vastaavuudet ottaen huomioon kyseisten juustolaatujen tai tuotteiden kuiva-ainepitoisuuden ja rasvapitoisuuden tai vahvistaa kiinteästi maito-

määrää vastaavien tuotteiden määrät ottaen huomioon tuottajan lypsykarjakoon ja tämän karjalle ominaisen keskituotoksen. Maitomäärää vastaavalla tuotteella, jotka myydään suoraan kulutukseen, tarkoitetaan maitoa tai maitotuotteita, jotka on myyty tai luovutettu ilmaiseksi ilman maidon ja maitotuotteita käsittelevän tai jalostavan yrityksen osallistumista.

7 §. *Ostajan ilmoitus ja viitemäärien vahvistaminen.* Pykälässä säädetään menettelystä siirryttäessä EY:n kiintiöjärjestelmään. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa maaseutuelinkeinopiirien ilmoitusten perusteella, mikä osuus voimassa olevista aktiivituottajien tuotanto-kiintiöistä vahvistetaan viitemääriksi.

3 luku. Erinäiset säännökset

8 §. *Lisämaksun laiminlyönti.* Lisämaksut on maksettava ennen kunkin vuoden syyskuun 1 päivää. Jos määräaika ei noudateta, velkasumma kasvaa vuosittain korkoa jäsenvaltion vahvistaman korkokannan mukaisesti. Sannottu korkokanta ei saa olla pienempi kuin jäsenvaltion soveltama korkokanta, kun vaaditaan takaisin aiheetta maksettuja summia.

9 §. *Muu täytäntöönpano.* Ehdotetun lain ja sen nojalla annettujen määräysten täytäntöönpanossa sovellettaisiin lisäksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettua lakia. Sen mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö tai ministeriön määräämä muu viranomainen, jolle sellainen toimivalta mainitun lain nojalla on siirretty, voisi päättää muun muassa viitemäärien siirtämisen ja vuokraamisen perusteista, viitemäärien ylitysten ja alitusten tasaamisesta sekä kiintiöjärjestelmän muusta täytäntöönpanosta siltä osin kuin täytäntöönpano on jätetty jäsenvaltion toimivaltaan. Lisäksi järjestelmän täytäntöönpanossa noudatettaisiin mainitussa laissa olevia valvontaa, tiedonsaantioikeutta, tarkastusoikeutta, salassapitovelvollisuutta, avunantovelvollisuutta ja rangaistussäännöksiä koskevia kohtia.

10 §. *Neuvottelukunta.* Pykälässä säädetään neuvottelukunnan asettamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön asettamassa neuvottelukunnassa olisivat edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, maataloustuottajien keskusjärjestöt ja meijerijärjestöt. Neuvottelukunnasta olisi voimassa, mitä komiteoista annetussa val-

tioneuvoston päätöksessä (218/88) on määrätty.

11 §. *Muutoksenhaku.* Maaseutuelinkeinopiirin ja Ahvenanmaan maakunnan lääninhallituksen kaikista lain nojalla antamista päätöksistä saataisiin ehdotuksen mukaan valittaa maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituslautakunnan sekä maa- ja metsätalousministeriön päätökseen haettaisiin muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valituslautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntäisi valituslupan valituslupaa koskevien yleisten säännösten mukaisesti. Valituslautakunnan päätöstä olisi noudatettava siitä huolimatta, että päätöksestä on valitettu, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

12 §. *Päätöksistä perittävät maksut.* Lain nojalla annetuista päätöksistä perittävistä maksuista säädettäisiin tai määrättäisiin erikseen. Maksuja koskevat määräykset sisältyvät nykyisin maaseutuelinkeinon valituslautakunnan suoritteista perittävistä maksuista annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen (1/95) sekä maaseutuelinkeinopiirien suoritteista perittävistä maksuista annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen (14/95). Päätösten mukaan valituslautakunnan muutoksenhakua koskevasta päätöksestä perittäisiin käsittelymaksua 500 markkaa. Maaseutuelinkeinopiirin lain nojalla antama päätös olisi maksuton.

13 §. *Tarkemmat määräykset.* Pykälän mukaan tarkemmat määräykset lain täytäntöönpanosta antaisi maa- ja metsätalousministeriö.

4 luku Voimaantulo- ja siirtämäsäännökset

14 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentti sisältää säännökset lain voimaantulosta. Pykälän 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15 §. *Siirtämäsäännökset.* Pykälässä on tarpeelliset siirtämäsäännökset

2. Tarkemmat määräykset

Esityksessä ehdotetaan, että lakia alemmanasteiset määräykset annettaisiin maa- ja

metsätalousministeriön päätöksillä. Tämä on perusteltua siksi, että alemmanasteiset määräykset tulevat sisältämään lähinnä lakia ja asianomaisia EY:n asetuksia täydentävää, melko teknisluonteista sääntelyä, jossa on noudatettava ehdotetussa laissa ja EY:n asetuksissa säädettyjä periaatteita.

Ehdotettu laki sisältää valtuudet antaa määräykset ostajan ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä, suoramyyntikiintiön vahvistamisesta ja sitä koskevasta hakumenettelystä sekä perustettavien rekisterien sisällöstä ja järjestämisestä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on myös

yleisvaltuus tarkempien täytäntöönpanosääntösten antamiseen laissa säädetyistä asioista.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee siirtymistä Suomen maidon kaksihintajärjestelmästä maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annetun Euroopan yhteisön neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 mukaiseen kiintiöjärjestelmään sekä sitä täydentävän yhteisön lainsäädännön soveltamiseen 1 päivästä huhtikuuta 1995 alkaen.

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Tämän lain täytäntöönpano kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle ja maaseutuelinkeino- piireille.

Ministeriö voi jonkin tehtävän tai tehtävärhymän osalta siirtää toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä maaseutuelinkeinopiirille. Viitemäärän ja viitemäärää vastaavan rasvaprosentin (perusrasvaprosentti) vahvistaa se maaseutuelinkeinopiiri, jonka toimialueella maatalon talouskeskus sijaitsee.

Ahvenanmaan maakunnassa suorittaa tässä laissa maaseutuelinkeinopiirille kuuluvat tehtävät lääninhallitus.

3 §

Rekisterit

Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy

maidon ostajat sekä pitää rekisteriä maidon ostajista, tuottajista, vahvistetuista viitemääristä, rasvaprosenteista ja suoritettavista maksuista. Ministeriö voi antaa nämä tehtävät tai osan niistä yhteisölle, joka sitoutuu noudattamaan ministeriön ohjeita ja määräyksiä. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset rekistereiden sisällöstä ja järjestämisestä.

2 luku

Viitemäärän vahvistaminen

4 §

Viitemäärä meijerimaidolle

Maaseutuelinkeinopiiri vahvistaa tuottajan hakemuksesta tai rekisteröidyn ostajan ilmoituksen perusteella tilakohtaisen viitemäärän ja perusrasvaprosentin meijerimaidon tuottajalle, joka tuottaa tai ryhtyy tuottamaan maitoa. Viitemäärä on se litramäärä maitoa, joka tuottajalla on oikeus asianomaisen vuoden huhtikuun 1 päivänä alkavan 12 kuukauden pituisen jakson aikana toimittaa ostajalle ilman lisämaksua.

5 §

Viitemäärän peruste

Perusteena 1 päivänä huhtikuuta 1995 alkavalla jaksolla tilalla käytettävissä olevaa meije-

rimaidon viitemäärää määrättäessä on tuottajan voimassa oleva maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain (570/84) mukainen tuotantokiintiö. Perusrasvaprosentiksi vahvistetaan tilalta vuonna 1994 meijeriin toimitetun maidon rasvapitoisuuden keskiarvo.

6 §

Suoramyyntiin viitemäärä

Maaseutuelinkeinopiiri vahvistaa hakemuksesta tilakohtaisen viitemäärän tuottajalle, joka myy maitoa tai maitomäärää vastaavia tuotteita suoraan kulutukseen. Viitemäärää vahvistettaessa otetaan perustaksi tilalta kahden edellisen kalenterivuoden aikana kulutukseen toimitetuista maitomääristä suurempi.

Maa- ja metsätalousministeriö määrittää vastaavuudet tilalta lähteville juustolle ja muille maitotuotteille kermaa ja voita lukuunottamatta sekä antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista sekä hakemismenettelystä.

7 §

Ostajan ilmoitus ja viitemäärien vahvistaminen

Rekisteröidyn ostajan tulee ilmoittaa maa- ja metsätalousministeriölle tai sen määräämälle rekisterinpitäjälle ja tuottajalle sekä maaseutuelinkeinopiirille 5 §:ssä tarkoitettu tuotantokiintiö ja maidon rasvaprosentti niiden tuottajien osalta, jotka toimittavat maitoa meijeriin 31 päivänä maaliskuuta 1995.

Jos maidontuottaja katsoo, että ostajan ilmoittama tuotantokiintiö ei vastaa tilan voimassa olevaa tuotantokiintötä tai että maidon rasvaprosentti on ilmoitettua määrää suurempi, tulee tuottajan 30 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen saatuaan hakea muutosta kirjallisella oikaisuvaatimuksella maaseutuelinkeinopiiriltä. Erityisistä syistä voidaan myöhemminkin tehty hakemus käsitellä.

Maaseutuelinkeinopiirin on ilmoitettava tuotantokiintiöiden yhteismäärä maa- ja metsätalousministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa sen prosenttiosuuden, joka tuotantokiintiöstä vahvistetaan tuottajan viitemääräksi. Viitemäärä ja perusrasvaprosentti katsotaan vahvistetuiksi ilman eri päätöstä maaseutuelinkeinopiirin asiasta rekisteröidylle ostajalle lähettämällä ilmoituksella. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset tässä

pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä.

3 luku

Erinäiset säännökset

8 §

Lisämaksun laiminlyönti

Jollei maksuvelvollinen ole suorittanut lisämaksua tai jos maksua on suoritettu liian vähän, maksuvelvollisen on maksettava laiminlyödyille määrälle maksunlisäystä yksi markka kultakin täydeltä sadalta markalta jokaiselta alkavalta kalenterikuukaudelta sen kuukauden alusta, jona maksu olisi tullut suorittaa, eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun, tai jos maksu on jo suoritettu, suorituspäivää edeltävän kuukauden loppuun.

9 §

Muu täytäntöönpano

Lisäksi 1 §:ssä tarkoitettun Euroopan yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanossa ja soveltamisessa noudatetaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettua lakia. (1100/94).

10 §

Neuvottelukunta

Tässä laissa tarkoitettujen kansallisten toimien valmistelua ja seuranta varten maa- ja metsätalousministeriö asettaa neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on seurata maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän toimivuutta Suomessa ja tarvittaessa tehdä ehdotuksia järjestelmän täytäntöönpanosta, soveltamisesta ja kehittämisestä.

Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään viisi muuta jäsentä, joiden tulee edustaa maa- ja metsätalousministeriötä, maataloustuottajain keskusjärjestöjä ja meijerijärjestöjä. Jäsenille voidaan määrätä henkilökohtaiset varamiehet.

Neuvottelukunnasta on voimassa, mitä komiteoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (218/88) on määrätty.

11 §

Muutoksenhaku

Maaseutuelinkeinopiirin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta va-

littamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä. Valituslautakuntaan valitetaan myös Ahvenanmaan maakunnan lääninhallituksen tässä laissa tarkoitettussa asiassa tekemästä päätöksestä.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka tekemään päätökseen haetaan muutosta. Tämän viranomaisen on tällöin lähetettävä valituskirjelmä liitteineen sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa asiasta maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalle.

Valituslautakunnan sekä maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (150/50) säädetään. Valituslautakunnan päätökseen saadaan hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Lupa voidaan myöntää ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi taikka jos luvan myöntämiseen on muu painava syy. Valituslautakunnan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

12 §

Päätöksistä perittävät maksut

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään tai määrätään.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 1995

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

ESKO AHO

13 §

Tarkemmat määräykset

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet tämän lain täytäntöönpanosta.

4 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 ja se on voimassa 31 päivään maaliskuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15 §

Siirtymäsäännökset

Tuottajalla, jolla valtion kanssa tekemänsä sopimuksen tai Suomen Euroopan unioniin liittymisen johdosta kumotun säädöksen nojalla muutoin on oikeus palata tuotantoon ja jonka sanottuun oikeuteen liittymissopimus vaikuttaa haitallisesti, on oikeus hakemuksesta saada viitemäärä, joka vastaa hänen aikaisempaa tuotanto-oikeuttaan.

Maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 26 §:n mukainen neuvottelukunta jatkaa toimintaansa siihen asti kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut 10 §:ssä tarkoitettun neuvottelukunnan.

Maa- ja metsätalousministeri *Mikko Pesälä*

